

3/2018

NEJVYŠŠÍ SOUD
ODDĚLENÍ ANALYTIKY
A SROVNÁVACÍHO PRÁVA

BULLETIN

Pravidelný přehled právních novinek se zaměřením na rozhodovací praxi Soudního dvora Evropské unie, Evropského soudu pro lidská práva a zahraničních nejvyšších soudů.

ODDĚLENÍ

Oddělení analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu poskytuje odbornou poradenskou činnost pro soudce Nejvyššího soudu, jakož i pro soudce soudů nižších stupňů v oblasti evropského práva.

SLOŽENÍ

Petr Barták
petr.bartak@nsoud.cz, +420 541 539 523

Jan Bena
jan.bena@nsoud.cz, +420 541 593 161

Lukáš Boháček
lukas.bohacek@nsoud.cz, +420 541 593 137

Katalín Deák
katalin.deak@nsoud.cz, +420 541 593 480

Ladislav Kováč
ladislav.kovac@nsoud.cz, +420 541 593 519

Lívía Plavcová
livia.plavcova@nsoud.cz, +420 541 593 271

Jan Strya
jan.strya@nsoud.cz, +420 541 593 585

KONTAKT

 Oddělení analytiky a srovnávacího práva
Nejvyšší soud

 Burešova 20
657 37 Brno

 +420 541 593 480

 international@nsoud.cz

 www.nsoud.cz

SOCIAL

BULLETIN

**VLIV ODLIŠNÉHO VÝKLADU PRÁVA EU SOUDY RŮZNÉ INSTANCE
NA APLIKACI ZÁSADY ACTE CLAIR**
ÚSTAVNÍ SOUD (STR. 6)

SLEDOVÁNÍ KOMUNIKACE ZPRAVODAJSKÝMI SLUŽBAMI
BIG BROTHER WATCH A OSTATNÍ (STR. 11)

**PRÁVO VEŘEJNOSTI NA PŘÍSTUP K INFORMACÍM A NOVINÁŘSKÁ
SVOBODA VŮČI PRÁVU JEDNOTLIVCE NA RESPEKTOVÁNÍ
SOUKROMÉHO ŽIVOTA**
M.L. A W.W. (STR. 14)

**PRÁVO ODMÍTNOUT PŘIJETÍ PÍSEMNOSTI
A EVROPSKÝ PLATEBNÍ ROZKAZ**
CATLIN EUROPE SE (STR. 17)

**VÝKON EVROPSKÉHO ZATÝKACÍHO ROZKAZU V SOUVISLOSTI SE
ZÁMĚREM STÁTU VYSTOUPIT Z EU**
RO (STR. 20)

ÚVODNÍK

Squirrel On Fence, Lilla Frerichs, CC0 Public Domain

Milí čtenáři,

Bulletin oddělení analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu Vám opětovně nabízí přehled novinek ze světa evropského práva.

Pokud se jedná o judikaturu vrcholných evropských soudů, rádi bychom vyzdvihli nález českého Ústavního soudu, který se tentokrát zabýval otázkou, zda odlišný výklad práva EU různými instancemi znemožňuje aplikaci zásady *acte clair* a zda tak má automaticky vést k předložení předběžné otázky soudem, proti jehož rozhodnutí nelze podat opravný prostředek. Ústavní soud v tomto případě dospěl k závěru, že jestliže takový soud nemá o správnosti výkladu rozumné pochybnosti, není povinen předběžnou otázku předložit.

Ohledně rozhodovací činnosti Evropského soudu pro lidská práva stojí za povšimnutí rozhodnutí, v němž se Soud zabýval otázkou, zda metody britských zpravodajských služeb k hromadnému získávání informací o komunikaci občanů od poskytovatelů komunikačních služeb byly v rozporu s právy garantovanými Úmluvou. Soud ve svém rozsudku konstatoval, že k porušení těchto práv došlo, neboť nebyly zahrnuty adekvátní pojistky případného zneužití těchto metod.

Z rozhodovací praxe Soudního dvora Evropské unie si pak zasluhuje pozornost rozsudek ve věci předběžné otázky podané Nejvyšším soudem, ve kterém se zaměřil zejména na to, zda absence poučení adresáta o možnosti odmítnutí písemnosti podle nařízení o doručování soudních a mimosoudních písemností zakládá právo žalovaného adresáta na přezkum evropského platebního rozkazu. Dospěl k závěru, že opomenutí je třeba zhojit řádným a neprodleným předáním formuláře.

Příjemné čtení přeje
redakce Bulletinu

V případě zájmu o pravidelné zasílání našeho Bulletinu můžete prostřednictvím emailu international@nsoud.cz požádat o zařazení na seznam odběratelů.

OBSAH

AKTUALITY	... 4
JUDIKATURA NEJVYŠŠÍCH EVROPSKÝCH SOUDŮ	
Česká republika: <i>Vliv odlišného výkladu práva EU soudy různé instance na aplikaci zásady acte clair</i>	... 6
Slovensko: <i>Zásada „jednou a dost“ v nové slovenské úpravě civilního procesního práva</i>	... 8
Spojené království: <i>Nemožnost uzavřít registrované partnerství páry rozdílného pohlaví představuje diskriminaci neslučitelnou s čl. 14 ve spojení s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod</i>	... 9
JUDIKATURA EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA	
Big Brother Watch a ostatní: <i>Sledování komunikace zpravodajskými službami</i>	... 11
Denisov: <i>Pojem soukromého života v kontextu pracovních sporů</i>	... 13
M.L. a W.W.: <i>Právo veřejnosti na přístup k informacím a novinářská svoboda vůči právu jednotlivce na respektování soukromého života</i>	... 14
Mutu a Pechstein: <i>Procesní postupy Arbitrážního soudu pro sport ve světle práva na spravedlivý proces</i>	... 15
JUDIKATURA SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE	
Catlin Europe SE: <i>Právo odmítnout přijetí písemnosti a evropský platební rozkaz</i>	... 17
PPU LM: <i>Nedostatky soudního systému v řízení o evropském zatýkacím rozkazu</i>	... 18
Ministerio Fiscal: <i>Míra závažnosti trestných činů pro ospravedlnění nikoli závažných zásahů do soukromí</i>	... 19
RO: <i>Výkon evropského zatýkacího rozkazu v souvislosti se záměrem státu vystoupit z EU</i>	... 20
Renckhoff: <i>Je zpřístupnění na internetových stránkách fotografie, která je se svolením autora volně dostupná na jiných internetových stránkách, sdělováním veřejnosti?</i>	... 22
MONITORING LITERATURY	... 24

AKTUALITY

Protokol č. 16 k Úmluvě

Protokol č. 16 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, který ke své platnosti vyžaduje ratifikaci deseti státy z celkových 47 smluvních států Úmluvy, byl dne 1. srpna 2018 ratifikován následujícími deseti státy: Albánií, Arménií, Estonskem, Finskem, Francií, Gruzii, Litvou, San Marinem, Slovinskem a Ukrajinou.

Uvedený protokol k Úmluvě přináší vrcholným vnitrostátním soudům členských států Rady Evropy možnost předkládat Evropskému soudu pro lidská práva (ESLP) žádosti o poradní stanoviska ohledně výkladu i uplatňování práv a svobod ve smyslu Úmluvy a jejích dodatkových protokolů.

Znovuzvolení předsedové ESLP a SDEU

Guido Raimondi, který dosud vykonával funkci předsedy Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), byl opětovně zvolen do funkce předsedy této významné evropské soudní instituce. Raimondi bude svou funkci zastávat do května 2019, kdy mu skončí soudcovský mandát u ESLP.

V říjnu byl rovněž předsedou Soudního dvora Evropské unie znovu zvolen jeho stávající předseda Koen Lenaerts, a to na období do října 2021.

Oba předsedové v loňském roce navštívili Českou republiku a zavítali i na mezinárodní konferenci na téma Závaznost soudních rozhodnutí, kterou pořádal Nejvyšší soud ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti při příležitosti českého předsednictví ve Výboru ministrů Rady Evropy.

Nová kandidátka na soudce Tribunálu Soudního dvora Evropské unie

V červenci 2019 končí mandát dvěma českým soudcům Tribunálu Soudního dvora EU Ireně Pelikánové a Janu Passerovi. Komise pro výběr soudce Tribunálu rozhodla o opětovné nominaci Jana Passera a nyní rovněž o nominaci možné nástupkyně za Irenu Pelikánovou, kterou se stala Petra Škvařilová-Pelzl. Jako náhradník byl vybrán Martin Smolek.

Návrh nyní poputuje Výboru pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny k projednání, po němž bude předložen vládě ke schválení.

Pokračující vývoj justiční situace v Polsku

V návaznosti na dosavadní vývoj ohledně polské justice, který je předmětem kontroverzí, lze z poslední doby nově poukázat zejména na pozastavení členství polské Zemské soudcovské rady v Evropské síti soudcovských rad a dále žalobu Komise proti Polsku z důvodu přijetí zákona o Nejvyšším soudu.

Evropská síť soudcovských rad rozhodla o pozastavení polského členství v rámci mimořádné schůze jejího generálního shromáždění v Bukurešti. Organizace, jíž je Polsko zakládajícím členem, sdružuje soudcovské rady z 24 členských států Unie.

Důvodem pro žalobu Komise na Polsko v souvislosti s přijetím aktuálního zákona o Nejvyšším soudu má být porušování zásady nezávislosti soudnictví. Zákon kromě jiného snižuje věk odchodu soudců do důchodu ze 70 na 65 let, což by mohlo znamenat odchod 27 ze 72 soudců Nejvyššího soudu včetně jeho předsedkyně.

Mezinárodní konference Nejvyšší soudy v měnící se době

Ve dnech 5. až 7. listopadu 2018 pořádá Nejvyšší soud spolu se svým slovenským protějškem za podpory Ministerstva spravedlnosti mezinárodní konferenci na téma „Nejvyšší soudy v měnící se době“, která se bude konat v Brně a Bratislavě. Akce je pořádána v rámci připomínky stoletého výročí zřízení Nejvyššího soudu Československé republiky v roce 1918.

Konference se tematicky zaměří zejména na otázku postavení nejvyšších soudů v minulosti i současnosti, a to nejenom z pohledu československého, resp. střeoevropského kontextu, ale ve svém celkovém záběru se neostýchá obsáhnout kontext celoevropský.

V úvodním přednáškovém bloku se akce tematicky zaměří především na historické zhodnocení role nejvyšších soudů na území dnešní České i Slovenské republiky. V návaznosti na to bude věnovat pozornost v současné době nesporně aktuálnímu tématu nezávislosti soudnictví. Neopomene ani neustále aktuální téma přípustnosti mimořádného opravného prostředku – dovolání – před nejvyššími soudy. Odborný program konference se následně přesune na

Slovensko a zaměří se na úlohu a postavení nejvyšších soudů v současnosti a budoucnosti.

Ačkoliv je počet volných míst již obsazen, celá akce bude živě přenášena na oficiálních webových stránkách www.conference2018.eu.

Jan Bena

JUDIKATURA NEJVYŠŠÍCH SOUDŮ

Justitia. Tim Rickemann. CC BY-NC-SA

Česká republika: Ústavní soud

Nález ze dne 11. 9. 2018, sp. zn. II. ÚS 3432/17

Vliv odlišného výkladu práva EU soudy různé instance na aplikaci zásady *acte clair*

Úplné znění nálezu

Tisková zpráva

*Ústavní soud se zabýval otázkou, zda odlišný výklad práva EU různými instancemi soudní soustavy znemožňuje aplikaci zásady *acte clair* a zda tak má automaticky vést k položení předběžné otázky soudem, proti jehož rozhodnutí nelze podat opravný prostředek. Rozhodl, že pokud soud, proti jehož rozhodnutí nelze podat opravný prostředek, nemá o správnosti výkladu rozumné pochybnosti, není v takové situaci povinen předběžnou otázku předložit. Z rozhodnutí rovněž vyplývá, že takovou povinnost nemá ani soud, proti jehož rozhodnutí opravný prostředek podat lze, pokud v následném řízení změní v důsledku následování právního názoru vyšší instance svůj předchozí výklad unijního práva. I bez podání předběžné otázky totiž postupuje v rámci svého uvážení. V žádném z těchto případů tak nedochází k zásahu do ústavně zaručených práv.*

Stěžovatelka (Československá obchodní banka, a.s.) hradila v letech 2002 až 2006 příspěvek za vklady na své slovenské pobočce do fondu pojištění vkladů na Slovensku. V souladu s jednotnou bankovní licenci a příslušnými unijními právními předpisy (zejména směrnici 94/19/ES ze dne 30. 5. 1994) tak však dle vedlejšího účastníka (Garančního systému finančního trhu) měla činit v místě svého sídla, tedy v České republice. Ten proto podal na stěžovatelku žalobu.

Obecné soudy nejprve žalobu vedlejšího účastníka zamítly. Vyložily přitom zákon o bankách a unijní právní předpisy tak, že v daném případě stěžovatelka povinnost hradit příspěvky v České republice neměla. Nejvyšší soud však rozhodnutí nižších soudů zrušil a vyslovil odlišný právní názor. Podle tohoto názoru se příslušná ustanovení zákona o bankách vztahují na veškeré vklady u tuzemských bank, včetně jejich zahraničních poboček. S ohledem na to měla stěžovatelka povinnost hradit příspěvky právě v České republice.

Nižší soudy následně žalobě vyhověly, přičemž odmítly návrh stěžovatelky na podání předběžné otázky Soudnímu dvoru. Podané dovolání odmítl i Nejvyšší soud, když konstatoval, že nemá důvod odchylovat se od svého právního názoru, který je dle něj plně souladný s unijním právem. S odkazem na doktrínu *acte clair* tak nepoložil Soudnímu dvoru předběžnou otázku.

Stěžovatelka proto podala ústavní stížnost. Argumentovala tím, že mohlo těžko dojít k naplnění kritérií zásady *acte clair* v situaci, kdy nižší soudy na základě uplatnění a výkladu unijního práva rozhodnou v její prospěch, aby následně Nejvyšší soud na základě zcela odlišného výkladu unijního práva rozhodnutí nižších soudů zvrátil v její neprospěch. Rovněž nižší soudy nesprávně změnily svá předchozí rozhodnutí ohledně výkladu unijního práva, když nepodaly předběžnou otázku, která by správnost výkladu unijního práva jednoznačně určila.

Ústavní soud nejprve zdůraznil nutnost jednotné a správné aplikace unijního práva. Současně však připomněl, že jeho úkolem je ochrana ústavnosti a nikoliv dohled nad dodržováním právem vymezených podmínek pokládání předběžných otázek obecnými soudy. Na tuto problematiku tak nazírá toliko optikou porušení ústavně zaručených základních práv. V souvislosti s tím připomněl svoji předchozí rozhodovací praxi, která dovedla kritéria, která je povinen obecný soud při (ne)položení předběžné otázky zohlednit, aby jeho rozhodnutí při ústavním přezkumu obstálo.

Pokud jde konkrétně o doktrínu *acte clair*, Ústavní soud připomněl, že z judikatury Soudního dvora vyplývá, že soud, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravným prostředkem, nemusí položit předběžnou otázku v případě, kdy je správné použití unijního práva natolik zřejmé, že neponechává prostor pro žádnou rozumnou pochybnost o způsobu vyřešení této otázky. Jak navíc dovedl Ústavní soud, za zásah do ústavních práv lze považovat případy,

ve kterých postupoval obecný soud při posuzování naplnění *acte clair* svévolně, tj. i přes vlastní pochybnost vyložil unijní právo a předběžnou otázku nepodal.

Jádrem problému v dané věci je, že dle Soudního dvora (rozsudek ve věci *CILFIT*, *sp. zn. 281/81*) si musí být soud odvolávající se na *acte clair* jist, že stejnou jistotu o správnosti výkladu unijního práva by měly soudy ostatních členských států a Soudní dvůr. V této věci přitom existuje odlišný výklad přijatý soudy v různé instanci řízení, přičemž se jedná o soudy stejného státu – České republiky.

Ústavní soud uvedl, že kritéria plynoucí z rozhodnutí *CILFIT* nelze vnímat absolutně a míru naplnění *acte clair* je proto vhodné posuzovat spíše materiálně. Z praktického hlediska je automatická povinnost soudu poslední instance položit předběžnou otázku obtížně udržitelná. Efektivnější je chybu v podobě neudržitelného výkladu unijního práva přijatého nižším soudem napravit přímo. K tomu Ústavní soud navíc odkázal na rozsudek Soudního dvora ve věci *Ferreira da Silva*, C-160/14. V něm Soudní dvůr dovodil, že unijní právo za určitých podmínek připouští aplikaci doktríny *acte clair* soudem poslední instance též tehdy, pokud ten zaujme u stejné otázky odlišný výklad unijního práva než soud instance nižší. Nejvyšší soud tedy v případě, kdy neměl o správnosti výkladu pochybnost, neměl optikou unijního práva povinnost předběžnou otázku položit. Jeho jednání spočívající v nepoložení předběžné otázky a odvolání se na *acte clair* tudíž nelze kvalifikovat ani jako porušení stěžovatelčích ústavně zaručených práv.

Potřeba dotazovat se Soudního dvora prostřednictvím předběžné otázky na výklad unijního práva je navíc dle Ústavního soudu výrazně oslabena, pokud je spor v řízení naprosto jedinečný a předmětný výkladový problém nemůže mít v budoucnu žádný dopad na jednotu, soudržnost či vývoj unijního práva. Tuto skutečnost však musí obecný soud podrobně zdůvodnit, jinak postupuje svévolně a jeho rozhodnutí může být zrušeno pro porušení práva na spravedlivý proces a zákonného soudce. Pokud jde

o projednávanou věc, tak dle Ústavního soudu byl s ohledem na znění navrhované předběžné otázky stěžovatelkou, řešený výklad práva jedinečný a v budoucnu téměř jistě nenajde uplatnění. Případná odpověď Soudního dvora by se tak aplikovala pouze na tento konkrétní případ. Samotný výklad Nejvyššího soudu navíc nelze považovat za svévolný či neudržitelný. Ani z těchto důvodů tak nepoložením předběžné otázky Nejvyšší soud do stěžovatelčích práv nezasáhl.

Konečně se Ústavní soud vyjádřil i ke změně právního názoru nižšími soudy při nepoložení předběžné otázky k Soudnímu dvoru. Uvedl, že zásadní význam zde má postoj těchto nižších soudů. V případě, kdy tyto nesouhlasí s výkladem soudu vyššího, mohou jej odmítnout a předběžnou otázku Soudnímu dvoru položit. Pokud ale soud výklad vyššího soudu upřednostnil před svým vlastním z původního řízení, využil toliko svého uvážení, které mu zaručuje samotné unijní právo. Pokud tedy nižší soud, proti jehož rozhodnutí lze podat opravný prostředek, změní v důsledku následování právního názoru vyšší instance svůj předchozí výklad unijního práva, postupuje v otázce podání předběžné otázky v rámci svého uvážení a neporušuje ústavně zaručené právo na spravedlivý proces a zásady legitimního očekávání a právní jistoty.

Z rozhodnutí tak vyplývá, že z ústavněprávního hlediska neznemožňuje odlišný výklad práva EU soudy různé instance aplikaci zásady *acte clair*. Soud, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky, tak nemá automatickou povinnost položit Soudnímu dvoru předběžnou otázku. Takovou povinnost nemá ani nižší soud v následném řízení, pokud v rámci svého uvážení upřednostní právní názor soudu vyššího. Pokud tedy v těchto případech soudy předběžnou otázku k Soudnímu dvoru nepoloží, nezasahují tím do ústavně zaručených práv.

Lukáš Boháček

Slovensko: Ústavní soud

Nález Ústavního soudu Slovenské republiky ze dne 5. 6. 2018, sp. zn. III. ÚS 5/2018 Zásada „jednou a dost“ v nové slovenské úpravě civilního procesního práva

Úplné znění nálezu

Ústavní soud Slovenské republiky dne 5. 6. 2018 ve věci sp. zn. III. ÚS 5/2018 rozhodl, že základní práva na soudní ochranu a na spravedlivý proces byla porušena postupem Krajského soudu v Košicích z důvodu opomenutí příkazu vyplývajícího z § 390 civilního sporového poriadku (CSP), aby odvolací soud sám ve věci rozhodl, a to bez jakéhokoliv odůvodnění tohoto opomenutí krajským soudem, čímž došlo k procesnímu excesu.

Stěžovatelka ve své stížnosti namítala porušení svého základního práva na soudní ochranu podle čl. 46 odst. 1 slovenské Ústavy a práva na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) pro postup Krajského soudu v Košicích. Krajský soud v rámci tohoto řízení rozhodl o odvolání tak, že rozsudek první instance zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení a rozhodnutí. Stěžovatelka následně upozornila na porušení jejích práv tím, že krajský soud rozhodl způsobem, který měl být v rozporu se zákonem. Poukázala na ustanovení § 390 CSP, podle kterého měl krajský soud povinnost rozhodnout sám, jelikož již jednou rozhodoval v této věci a tu vrátil soudu k dalšímu řízení. Podle krajského soudu byl ovšem zvolený postup v souladu se zákonem, jelikož odvolání bylo podáno ještě před účinností nového civilního procesního kodexu, a proto bylo posouzeno podle právního stavu existujícího v čase podání odvolání, tj. za účinnosti předešlého civilního procesního předpisu.

Ústavní soud Slovenské republiky ve vztahu k článku 46 odst. 1 Ústavy a čl. 6 odst. 1 Úmluvy zdůraznil, že odůvodnění soudního rozhodnutí musí zodpovědět všechny relevantní otázky související s předmětem soudní ochrany. Podstatou základního práva na soudní a jinou právní ochranu podle čl. 46 odst. 1 slovenské Ústavy je i povinnost soudu nezávisle a nestranně ve věci jednat tak, aby bylo právu, jehož porušení se namítá, poskytnuta ochrana v mezích zákonů, kterou tento článek Ústavy o základním právu na soudní ochranu zabezpečuje.

Soud v rámci tohoto řízení přezkoumal, zdali požadované limity soudního řízení byly v případě stěžovatelky dodrženy, a zdali se náležité posouzení věci odrazilo v jasném a srozumitelném zodpovězení všech právně a skutkově relevantních otázek – včetně náležitého odůvodnění rozhodnutí. Ústavní soud tak zaměřil svou pozornost na posouzení možnosti porušení základních práv stěžovatelky v příčinné souvislosti s opomenutím aplikace § 390 CSP krajským soudem v rámci odvolacího řízení. Připomněl, že řešení aplikačních otázek vyvstávajících z nové právní úpravy patří primárně soudům obecným a zásah ústavního soudu je v této rovině limitovaný zjištěním závažného procesního excesu ze strany obecných soudů, který má za následek porušení některého z principů spravedlivého procesu.

V tomto případě krajský soud postupoval tak, že i navzdory příkazu v § 390 CSP, aby sám rozhodl (jelikož šlo o odvolací přezkum nového rozhodnutí soudu první instance po zrušení jeho dřívějšího rozsudku v odvolacím řízení), ve věci sám nerozhodl, ale napadený rozsudek zrušil a věc vrátil prvostupňovému soudu. Podstatou otázky proto byla aplikace § 390 CSP účinného od 1. července 2016 v odvolacích řízeních, ve kterých bylo odvolání proti rozhodnutí první instance podané v čase účinnosti starého občianskeho súdneho poriadku, tj. před 1. červencem 2016, ve spojení s dostatečností odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu ve vztahu k této otázce.

Podle Ústavního soudu výklad krajského soudu o zachování účinků odvolání podaného za účinnosti staré procesní úpravy vybočoval z rámce ústavně konformního výkladu. Princip zachování účinků úkonů vyjádřený v § 470 odst. 2 CSP je doplňujícím k principu okamžité aplikace ustanovení CSP v § 470 odst. 1. Správná aplikace principu zachování účinků odvolání spočívala v samotném odvolacím přezkumu napadeného rozsudku první instance, který v žádném případě nezpochybnuje okamžitou aplikaci povinnosti vyplývající z § 390 CSP. Ústavní soud zároveň konstatoval, že absence i jen minimálního odůvodnění aplikace intertemporálních ustanovení nové úpravy CSP je

tak závažným nedostatkem, že jeho intenzita sama o sobě zakládá porušení stěžovatelkou namítaného práva a to i navzdory tomu, že není konečným rozhodnutím, a s důrazem na to, že samotná výroková část napadeného usnesení vybočuje z rámce ústavní konformity.

Soud tak konstatoval porušení stěžovatelkou namítaného práva z důvodu opomenutí příkazu vyplývajícího z § 390

CSP, aby odvolací soud sám ve věci rozhodl, a to bez jakéhokoli odůvodnění tohoto opomenutí krajským soudem, čímž došlo k procesnímu excesu zrušujícím usnesením odvolacího soudu.

Ladislav Kováč

název neuveden. Min An. Public License

Spojené království: Nejvyšší soud

Rozsudek ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. [2018] UKSC 32

Nemožnost uzavřít registrované partnerství páry rozdílného pohlaví představuje diskriminaci neslučitelnou s čl. 14 ve spojení s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod

Úplné znění rozsudku
Tisková zpráva

Nejvyšší soud Spojeného království rozhodl, že vnitrostátní legislativa neumožňující párům rozdílného pohlaví uzavírat registrované partnerství, když párům stejného pohlaví je dáno na výběr mezi uzavřením registrovaného partnerství a manželství, je diskriminací neslučitelnou s čl. 14 ve spojení s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).

Podle zákona o registrovaném partnerství (Civil Partnership Act) z roku 2004 mohou registrované partnerství (civil partnership) uzavřít pouze osoby stejného pohlaví. Manželství totiž bylo naproti tomu vyhrazeno toliko osobám rozdílného pohlaví. Zákon o manželství (Marriage Act) z roku 2013 však nově umožnil párům stejného pohlaví uzavírat i manželství. Vzhledem k tomu, že zákon o registrovaném partnerství zůstal v platnosti, osoby stejného pohlaví tak získaly možnost formalizovat svůj vztah jak uzavřením manželství, tak i registrovaného partnerství. Tuto volbu však neměly páry rozdílného pohlaví. Registrované partnerství totiž zůstalo vyhrazeno pouze osobám stejného pohlaví.

Stěžovatelé jsou osoby rozdílného pohlaví žijící spolu v dlouhodobém vztahu, který by rádi formalizovali. Mají však ideologické výhrady k institutu manželství, neboť jeho povahu považují za patriarchální. Raději by proto uzavřeli registrované partnerství, které dle jejich přesvěd-

čení lépe odráží rovnost jedinců ve vzájemném vztahu. Usilují proto o soudní přezkum vnitrostátní legislativy, která osobám rozdílného pohlaví neumožňuje registrované partnerství uzavřít. V daném případě je konkrétně namítán rozpor se zákazem diskriminace dle čl. 14 ve spojení s porušením práva na respektování soukromého života dle čl. 8 Úmluvy.

Příslušné ministerstvo jako odpůrce uznalo, že toto omezení představuje nerovné zacházení mezi páry stejného a rozdílného pohlaví. Současně však namítalo, že toto je ospravedlnitelné s ohledem na dobu, ve které byl přijat nový zákon o manželství umožňující osobám stejného pohlaví tento svazek uzavřít. Klíčovou otázkou řešenou před Nejvyšším soudem Spojeného království tedy bylo, zda odůvodnění nerovnosti zahrnuje posouzení doby, po kterou by odpůrce mohl prozkoumat možnosti, jak nejlépe tuto nerovnost odstranit.

Nejvyšší soud nejprve připomněl, že v době přijetí nového zákona o manželství bylo zřejmé, že ponechání zákona o registrovaném partnerství v nezměněné podobě bude představovat nerovné zacházení na základě sexuální orientace. Vláda se přesto pro tento krok rozhodla s odůvodněním, že je nutno blíže zjistit postoje společnosti k této otázce a až následně rozhodnout, jak tuto nerovnost řešit. Vládní konzultace však v průběhu let žádný konsensus nepřinesly.

Nejvyšší soud s odkazem na anglický koncept *margin of discretion*, jenž je podobný prostoru pro uvážení ve smyslu judikatury Evropského soudu pro lidská práva, uvedl, že tento prostor je v otázce nerovného zacházení na základě sexuální orientace velmi úzký. Podle Nejvyššího soudu je jistě rozumné poskytnout zákonodárci čas na zamyšlení se nad způsobem řešení nerovností vzniklých v důsledku vývoje ve společenských postojích. Tato diskrece je však v daném případě zásadně oslabena, a to s ohledem na skutečnost, že situace nerovného zacházení byla nejprve vytvořena a až následně se vláda odvolala na poskytnutí času pro zamyšlení se nad jejím případným řešením. V daném případě se navíc jedná o horizont několika let. Tento argument odpůrce proto Nejvyšší soud odmítl.

Nejvyšší soud se poté zabýval přípustností nerovného zacházení v daném případě. Nejprve připomněl čtyřstupňový test, na základě kterého se testuje, kdy je zásah do základních práv přípustný. Ve svém následném posouzení se pak zabýval zejména otázkou legitimního cíle.

Aby byl cíl legitimní, musí být neoddělitelně spjat s diskriminačním zacházením. Tato podmínka však v daném případě splněna nebyla. Nejvyšší soud proto uzavřel, že tolerance diskriminace ze strany vlády za současného zjišťování způsobu jejího nejlepšího napravení ne-

může být charakterizována jako legitimní cíl. Vláda měla nerovnost zacházení odstranit již při přijetí úpravy umožňující párům stejného pohlaví uzavírat manželství. Mohla tak učinit buď zrušením institutu registrovaného partnerství, nebo jeho rozšířením na osoby rozdílného pohlaví. Každá z těchto možností mohla poskytnout dostatečný čas a prostor pro přijetí rozhodnutí o budoucí právní úpravě této otázky.

Nejvyšší soud závěrem dodal, že i kdyby byl cíl legitimní, nedošlo by k dosažení spravedlivé rovnováhy mezi dotčenými právy a zájmy společnosti. Zájem společnosti na neumožnění uzavření registrovaného partnerství párům rozdílného pohlaví, které nechtějí uzavřít manželství, není zřejmý, na druhé straně mohou být důsledky pro tyto osoby dalekosáhlé. To například z hlediska finančního v případě, že jeden z partnerů zemře.

Z těchto důvodů Nejvyšší soud konstatoval, že příslušná ustanovení zákona o registrovaném partnerství, jež zneumožňují párům rozdílného pohlaví uzavření tohoto svazku, jsou v tomto rozsahu neslučitelná s čl. 14 ve spojení s čl. 8 Úmluvy.

Lukáš Boháček

JUDIKATURA EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA

Rozsudek ze dne 13. 9. 2018 ve věci Big Brother Watch a ostatní proti Spojenému království, č. 58170/13, 62322/14 a 24960/15 Sledování komunikace zpravodajskými službami

Úplné znění rozsudku
Tisková zpráva

Evropský soud pro lidská práva (dále jen „Soud“) se ve svém výše uvedeném rozsudku zabýval otázkou hromadného sledování komunikace občanů zpravodajskými službami. Soud dospěl k závěru, že metody, jakými Spojené království získávalo informace od poskytovatelů komunikačních služeb, byly v rozporu s právy garantovanými Úmlouvou o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), jelikož mimo jiné nezahrnovaly adekvátní pojistky, které by bránily případnému zneužití těchto dat.

Případ se týkal stížnosti novinářů a hnutí na ochranu občanských práv na tři různé režimy sledování komunikace a sběru informací, a to 1) hromadného zachytávání komunikace, 2) sdílení těchto informací se zahraničními vládami a 3) získávání komunikačních dat od poskytovatelů služeb. Úvodem je nutné zmínit, že Soud se zabýval legislativou, která byla účinná v době jeho rozhodování (The Regulation of Investigatory Powers Act 2000 dále také „RIPA“), a nikoliv zákonem (The Investigatory Powers Act 2016 dále také „TIPA“), který vstoupí v účinnost v brzké době a způsoby získávání komunikace tak projdou částečnou změnou. Stěžovatelé, poté co Edward Snowden (dřívější spolupracovník Národní bezpečnostní agentury „NSA“) zveřejnil informace o programech hromadného sledování prováděného vládou Spojených států amerických a Spojeného království, podali stížnost k Soudu, jelikož byli přesvědčeni, že s ohledem na povahu jejich aktivit musela být jejich komunikace zachycena britskými tajnými službami a mělo tak dojít k porušení jejich práv chráněných Úmlouvou.

Dle stěžovatelů došlo hromadným sledováním komunikace k porušení zejména čl. 8 (právo na respektování rodinného a soukromého života), čl. 10 (svoboda projevu) a čl. 6 (právo na spravedlivý proces), ale taktéž i k porušení čl. 14 (zákaz diskriminace) Úmluvy. K diskriminaci mělo dle stěžovatelů docházet u osob usídlených mimo Spojené království, u kterých měla být vyšší pravděpodobnost

zachycení jejich komunikace. Následně pak mělo u těchto osob docházet i k častějšímu výběru komunikace k dalšímu prošetření jejich komunikačních dat.

Soud posuzoval soulad čl. 8 Úmluvy ve vztahu k jednotlivým fázím hromadného sledování komunikace. Co se týká hromadného zachytávání komunikace, tak Soud uvedl, že samo o sobě jej nelze považovat za porušení Úmluvy, jelikož vlády smluvních států mají širokou míru uvážení v tom, jakým způsobem sběr informací k ochraně národní bezpečnosti provádí. Ovšem toto zachytávání je možné za předpokladu, že jsou splněna kritéria stanovená v rozhodnutí *Weber a Saravia proti Německu*, stížnost č. 4934/00.

Soud poznamenal, že hromadné zachytávání komunikace sestávalo ze čtyř fází: zachytávání komunikací přenášených přes některé části infrastruktury internetu; filtraci a vyřazení zachycené komunikace téměř v reálném čase, která měla malou nebo nulovou informační hodnotu pro výzvedné služby; použití vyhledávačů na zbytek zachycené komunikace a následné prošetření zbylé komunikace analytiky.

Soud kladně hodnotil to, že Spojené království nezneužívá své pravomoci a bere své závazky vůči Úmluvě vážně, nicméně dle jeho názoru nebyl v celém procesu dostatečný nezávislý dohled, a to konkrétně nad výběrovými a vyhledávacími procesy procedury. Nedostatečný dohled se týkal zejména kritérií, podle kterých docházelo k výběru infrastruktury internetu, kde docházelo ke sběru dat, ale také kritérií pro výběr a vyhledávání užitečné a neúžitečné zachycené komunikace. Žádné pojistky nebyly poskytnuty ani ohledně výběru komunikace, která byla následně postoupena k prostudování analytikům i přesto, že tato data mohou ve svém důsledku odhalit velkou část návyků a kontaktů osob.

Tyto nedostatky zapříčinily, že zákon nesplňoval kvalitativní požadavky stanovené Úmlouvou. V tomto bodě tedy došlo k porušení čl. 8 Úmluvy.

Soud se dále zabýval otázkou získávání komunikace a dat od poskytovatelů služeb. Dle stěžovatelů mohla široká škála veřejných orgánů za neurčitých podmínek požadovat přístup ke komunikačním datům od poskytovatelů. Soud se zaměřil na to, zda byl tento zásah do práv jednotlivců v souladu se zákonem, tak jak to požaduje Úmluva. Poznámel, že dle práva Evropské unie, které má v případě konfliktu s vnitrostátní normou aplikační přednost, je přístup k datům jednotlivců od poskytovatelů komunikačních služeb možný pouze při páčání závažné trestní činnosti a že přístup k nim je možný pouze za podmínky předběžného přezkumu soudem nebo nezávislým správním orgánem. S ohledem na to, že TIPA prošla ve Spojeném království soudním přezkumem před vrchním soudem, který konstatoval, že velmi podobný proces tomuto upravenému RIPA byl v rozporu s právem Evropské unie a tedy i s vnitrostátními předpisy, neměl Soud pochyb o tom, že i tato procedura byla v rozporu s čl. 8 Úmluvy, jelikož nebyly poskytnuty dostatečné kontrolní mechanismy.

Soud následně přistoupil k posuzování souladu sdílení těchto informací se zahraničními zpravodajskými službami s čl. 8 Úmluvy. Soud úvodem zdůraznil, že postup směřující k zachycení nebo předání komunikace cizí zpravodajskou službou byl stanoven s dostatečnou jasností ve vnitrostátním právu a příslušných právních předpisech. Zejména bylo možné tyto informace sdílet pouze za podmínky, že byly splněny všechny předpoklady stanovené zákonem na zachytávání komunikace zpravodajskými službami ve Spojeném království. Dle Soudu neexistují žádné důkazy o tom, že by při uplatňování nebo fungování tohoto režimu docházelo k jeho zneužití nebo že by trpělo významnými nedostatky. V tomto bodě tak dle Soudu nedošlo k porušení čl. 8 Úmluvy.

Ohledně otázky porušení čl. 10 Úmluvy Soud dospěl k názoru, že hromadný sběr informací podle RIPA neposkytoval dostatečnou ochranu zdroje novináře ani důvěrného novinářského materiálu. Soud byl znepokojen zejména tím, že neexistovaly žádné bezpečnostní pojistky týkající se jak okolností, za kterých mohl být úmyslně vybrán důvěrný novinářský materiál k přezkumu, tak i ochrany důvěrností tam, kde k tomuto výběru došlo, ať úmyslně ne-

bo neúmyslně. Toto by dle Soudu mohlo mít silný dopad na svobodu tisku, jelikož by mohla být ohrožena důvěrnost komunikace novinářů i ochrana jejich zdrojů. Proto je hromadné zachytávání komunikace podle RIPA dle Soudu v rozporu s čl. 10 Úmluvy.

Co se týká žádostí o získávání komunikace od poskytovatelů služeb tak Soud poznámel, že příslušné záruky proti zneužití byly uplatněny pouze tehdy, pokud účelem takové žádosti bylo odhalení totožnosti novinářského zdroje. Neuplatňovaly se tak ve všech případech, kde byla požadována komunikační data novinářů. Dále také chybělo ustanovení o tom, že by tento přístup ke komunikaci byl možný pouze z důvodu boje proti páčání závažné trestné činnosti. V důsledku toho došlo k porušení čl. 10 i v tomto bodě.

Stran otázky souladu s čl. 6 Úmluvy podle stěžovatelů postrádá tribunál dohlížející nad zpravodajskými službami (dále „IPT“) nezávislost a nestrannost. Dle Soudu však IPT měl rozsáhlou pravomoc posuzovat stížnosti týkající se protiprávního zásahu do komunikace a tyto pravomoci byly uplatněny v případě stěžovatelů k zajištění spravedlnosti řízení. Tribunál měl zejména přístup k neutajovaným i utajovaným materiálům a taktéž vždy jmenoval právního zástupce, který vystupoval v neveřejných jednáních jménem stěžovatelů v neveřejných jednáních. Soud měl za to, že s cílem zajistit účinnost režimu tajného sledování, který byl důležitým nástrojem v boji proti terorismu a závažné trestné činnosti, byla omezení procesních práv žadatelů nezbytná a přiměřená, a nebyla tak narušena podstata práv stěžovatelů podle čl. 6 Úmluvy. Žádost stěžovatelů tak byla zjevně neopodstatněná a byla zamítnuta.

Stížnost pro porušení čl. 14 Úmluvy Soud jako zjevně neopodstatněnou taktéž zamítl. Stěžovatelé totiž nedoložili svůj argument, že bylo pravděpodobnější, že data osob nacházejících se mimo území Spojeného království byla zachytávána častěji než těch ve Spojeném království. Navíc dle Soudu by jakýkoliv takový rozdíl nebyl způsoben státní příslušností, nýbrž geografickou polohou a byl tak odůvodněný.

Petr Barták

Rozsudek velkého senátu ze dne 25. 9. 2018 ve věci Denisov proti Ukrajině, č. 76639/11 Pojem soukromého života v kontextu pracovních sporů

Úplné znění rozsudku
Tisková zpráva

Velký senát Evropského soudu pro lidská práva (dále „Soud“) ve svém rozsudku ze dne 25. 9. 2018 ve věci Denisov proti Ukrajině, č. 76639/11, rozhodl, že stížnost týkající se dotčení čl. 8 Úmluvy v případě odvolání stěžovatele z veřejné funkce předsedy soudu není přípustná rationae materiae, neboť jak důvody, tak důsledky odvolání z této funkce nezasahovaly relevantním způsobem do jeho „soukromého života“.

Stěžovatel, občan Ukrajiny, byl v roce 2011 odvolán na základě řízení před Vysokou radou soudnictví Ukrajiny z funkce předsedy tamního odvolacího správního soudu, kterou vykonával v pětiletém období od roku 2009. Důvodem tohoto odvolání bylo tvrzené závažné porušení jeho administrativních a organizačních povinností; následkem odvolání stěžovatel nadále vykonával již jen funkci řadového soudce. Rozhodnutí o odvolání stěžovatel napadal před Vrchním správním soudem, který však jeho podání jako neopodstatněné zamítl.

Před Soudem stěžovatel namítal zaprvé to, že řízení před Vysokou radou soudnictví, jakož i před Vrchním správním soudem nesplňovalo požadavky nezávislosti a nestrannosti ve smyslu čl. 6 Úmluvy. Dále stěžovatel tvrdil, že jeho odvoláním z předmětné funkce došlo k porušení jeho práva na respektování soukromého života podle čl. 8 Úmluvy. Ohledně dotčení práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 Úmluvy Soud v zásadě jen aplikoval již dříve dovozené závěry (např. rozhodnutí ve věci Baka proti Maďarsku, stížnost č. 20261/12, a dále věc Oleksandr Volkov proti Ukrajině, č. 21722/11). Významnost tohoto rozsudku tedy spočívá v novosti přístupu Soudu k použitelnosti čl. 8 Úmluvy v pracovněprávních věcech, a to i v kontextu relativně nedávného a obdobného případu Erményi proti Maďarsku (rozhodnutí ze dne 22. 11. 2016, č. 22254/14).

V této části se Soud nejdříve zabýval vztahem posuzování přípustnosti *rationae materiae* a řešením merita věci. Pokud napadené opatření vážně ovlivnilo soukromý život osoby, je podle něj dán jak kladný závěr o aplikovatelnosti Úmluvy, tak o existenci zásahu do soukromého života. V zájmu jednotného nakládání se stížnostmi by se tedy třístupňový test (posouzení zákonnosti, legitimního cíle a nutnosti zásahu) podle čl. 8 Úmluvy měl provádět již ve stadiu posuzování přípustnosti stížnosti, pokud nejsou zvláštní důvody k jeho provedení až v rámci rozhodování o meritu věci.

Následně velký senát formuloval principy, podle nichž se má posuzovat, zdali pracovní spory spadají pod rozsah termínu „soukromý život“: pracovní spory nejsou samy o sobě vyloučeny z rozsahu tohoto pojmu, pokud se dotýkají aspektů soukromého života, jako je (i) „intimní zóna“ stěžovatele, (ii) jeho příležitost navazovat a rozvíjet vztahy s druhými (vnější zóna), jakož i (iii) jeho společenská a profesní pověst. Tyto aspekty mohou být dotčeny v zásadě dvěma způsoby – pokud se jich dotýkají důvody napadeného opatření, nebo pokud má takové opatření pro ně negativní důsledky.

V tomto případě Soud nedovodil, že by důvody stěžovatelova odvolání z funkce souvisely s aspekty jeho soukromého života (týkaly se jeho působení ve veřejné sféře). Co do důsledků pro soukromý život Soud zdůraznil, že tyto musejí dosahovat velmi vysoké závažnosti, kdy důkazní břemeno ohledně tohoto nese stěžovatel. V této věci však stěžovatel neprokázal požadované důsledky ani na jeden ze tří výše uvedených aspektů soukromého života. Soud proto konstatoval nepřípustnost stížnosti, neboť k zásahu do soukromého života nedošlo.

Jan Strya

Walking reflection. Tomas Castelazo, CC BY-SA 4.0

Rozsudek ze dne 28. 6. 2018 ve spojených věcech M.L. a W.W. proti Německu, č. 60798/10 a 65599/10

Právo veřejnosti na přístup k informacím a novinářská svoboda vůči právu jednotlivce na respektování soukromého života

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

Soud se ve svém rozsudku ze dne 28. 6. 2018 ve věcech M.L. a W.W. proti Německu zabýval otázkou, zda došlo k porušení práva na respektování soukromého života dle čl. 8 Úmluvy v případech, kdy se Spolkový soudní dvůr vyjádřil v neprospěch anonymizace osobních údajů trestně odsouzených stěžovatelů zveřejněných online v archivu tisku, a to i po dlouhé době od jejich odsouzení a následném propuštění na svobodu. Soud dospěl k závěru, že k porušení čl. 8 nedošlo, jelikož stát nepřekročil prostor pro uvážení, když s ohledem na okolnosti případu upřednostnil právo tisku na svobodu projevu dle čl. 10 Úmluvy a právo veřejnosti na přístup k informacím.

Stěžovatelé, němečtí státní příslušníci, byli v květnu 1993 odsouzeni za vraždu populárního herce na doživotí. V srpnu 2007 a lednu 2008 byli podmíněně propuštěni. V roce 2007 se stěžovatelé obrátili na obecné soudy v Hamburku a zažádali o anonymizaci svých osobních údajů na internetových stránkách rozhlasové stanice Deutschlandradio. Soudy nižší instance stěžovatelům vyhověly, nicméně Spolkový soudní dvůr rozhodnutí zrušil, jelikož měl za to, že soudy nedostatečně zohlednily právo tisku na svobodu projevu a právo veřejnosti na to, aby byla informována. Spolkový ústavní soud následně zhodnotil ústavní stížnosti stěžovatelů jako nepřijatelné.

Stěžovatelé u Soudu namítali porušení čl. 8, tedy práva na respektování soukromého života. Dle stěžovatelů došlo k zásahu tím, že Spolkový soudní dvůr odmítl vydat soudní rozhodnutí o schválení odstranění identifikačních prvků stěžovatelů v přepisu rozhlasového programu o jejich trestním procesu a jejich odsouzení za vraždu za současného ponechání přepisu v digitálním archivu.

Dle Soudu je pro posouzení stížnosti nezbytné poměřit právo stěžovatelů na soukromý život, jež garantuje čl. 8 Úmluvy, a právo rozhlasové stanice na svobodu projevu, jež spadá pod čl. 10. Přezkoumal, zda zpřístupnění sporných zpráv nadále přispívá k diskusi celospolečenského zájmu. Poukázal na to, že trestný čin a navazující trestní řízení vzbudily ve své době zájem kvůli závažnosti skutko-

vých okolností a proslulosti oběti. Další pozornost případ vzbudil, když se v roce 2000 stěžovatelé pokusili o znovuotevření svého případu. Dle Soudu má tak veřejnost značný zájem na tom, aby byla informována. Připomněl, že po uplynutí určitého časového období, zejména když se odsouzená osoba chystá opustit věznic, je zájmem dotčené osoby to, aby nadále nebyla konfrontována s jejím jednáním s ohledem na její integraci do společnosti. V tomto ohledu Soud upozornil na skutečnost, že Spolkový soudní dvůr uznal, že stěžovatelé měli výrazný zájem na tom, aby již nebyli konfrontováni s jejich usvědčením, zdůraznil však, že veřejnost má zájem na tom, aby byla informována nejen o současných událostech, ale též na tom, aby byla schopna dohledat události z minulosti.

Spolkový soudní dvůr rovněž zdůraznil, že jedním z úkolů médií je účast na vytváření demokratického názoru tím, že veřejnosti zpřístupní staré zprávy, které jsou uchovávány v archivech. Soud v celé šíři souhlasil s tímto závěrem a poukázal na to, že právo společnosti na přístup k elektronickým archivům tisku je chráněno čl. 10 Úmluvy a jakékoliv opatření omezující přístup k nim musí být odůvodněno zvláště závažnými argumenty.

Soud se ztotožnil se Spolkovým soudním dvorem, když poukázal na riziko, že rozhodnutí o schválení odstranění identifikačních prvků ze zpráv může mít odstrašující účinek na výkon svobody projevu v tisku. Povinnost prověření zákonnosti podané zprávy na žádost jednotlivce znamená riziko, že tisk nebude zveřejňovat svůj archiv online nebo že budou vynechané individualizované informace ve zprávách, které by následně mohly k takovým žádostem vést. Práva osoby, jejíž údaje jsou publikovány, musí být vyvážená vůči právu veřejnosti být informován o minulých událostech a soudobých dějinách s pomocí digitálního archivu. Soud konstatoval, že požadavek na anonymizaci identifikačních údajů je menší zásah do práva na svobodu projevu, nežli by tomu bylo, pokud by stěžovatelé žádali o odstranění celého článku. Nicméně dle Soudu je přístup k tomu, jakým způsobem jsou informace zveřejněny, věcí novinářské svobody a čl. 10 Úmluvy nechává na novinářích, aby rozhodli, jaké podrobnosti by měly být zveřejněny za předpokladu, že tato rozhodnutí odpovídají etickým

a deontologickým normám jejich profese. V důsledku toho se Soud domnívá, že zařazení individuálních informací, jako je celé jméno dotčené osoby do zpravodajské zprávy, je důležitým aspektem práce tisku, zejména při informování o trestním řízení, jež přitahovalo značnou pozornost.

Dle Soudu stěžovatelé nebyli pouze soukromé osoby, které by nebyly veřejnosti známy v době žádosti o anonymizaci. Dotčené zprávy se týkaly buď vedení jejich trestního procesu, nebo, v případě jedné ze stížností, též opětovného zahájení trestního procesu, a tudíž představovaly informace schopné přispět k diskusi v demokratické společnosti. Pokud jde o chování stěžovatelů od doby jejich odsouzení, Soud poznamenal, že stěžovatelé podali veškeré možné opravné prostředky, aby dosáhli obnovy trestního řízení. Sami stěžovatelé kontaktovali tisk a předávali jim řadu dokumentů a rovněž vyzvali novináře, aby informovali veřejnost. Z tohoto důvodu Soud poznamenal, že zájmu stěžovatelů na tom, aby již nebyli konfrontováni s jejich odsouzením prostřednictvím médií, je třeba klást menší váhu. Jejich legitimní očekávání na získání anonymity ve zprávách, nebo dokonce právo být zapomenut, bylo proto velmi omezeno.

Co se týče obsahu a formy napadené dokumentace, jejíž pravdivost nebo zákonnost nebyla nikdy zpochybněna, se Soud domnívá, že texty objektivně popisovaly soudní rozhodnutí. Články dotčených médií rovněž neodrážely zájem znevažovat a poškozovat pověst stěžovatelů.

Pokud jde o šíření článků, Soud následoval závěry Spolkového soudního dvora, který konstatoval, že šíření bylo limitováno, a to zejména proto, že některé materiály podléhaly omezením, jako je zpoplatněný přístup nebo předplatné. Stěžovatelé takový závěr rozporovali, jelikož dle

nich Spolkový soud podcenil dobu internetových zpráv, ke kterým se jednotlivec jednoduše dostane prostřednictvím vyhledávačů. Soud proto poznamenal, že umístěním zpráv na internetových portálech tisku nebyly tyto schopny přitahovat pozornost těch uživatelů, kteří cíleně informace o stěžovatelích nevyhledávali. Stejně tak Soud nepovažuje za prokázané, že trvalý přístup k těmto zprávám měl za cíl opětovně propagovat informace o stěžovatelích. Stěžovatelé neposkytli žádné informace o snaze kontaktovat provozovatele vyhledávače, aby se snížila možnost vyhledávání informací o nich. Povinnosti, jež dopadají na provozovatele vyhledávače, se totiž mohou lišit od povinností prvotního vydavatele. Jádrem svobody projevu je zejména činnost původního vydavatele informací oproti vyhledávači, jehož hlavním zájmem není zveřejňovat počáteční informace o dotčené osobě, nýbrž umožnit identifikaci veškerých dostupných informací o této osobě a vytvořit její profil.

Články rovněž obsahovaly fotografie odsouzených, k čemuž se Soud vyjádřil tak, že nezobrazovaly žádné kompromitující skutečnosti a že skutečnost, že stěžovatelé byli vyobrazeni na fotografiích o třináct let mladší, snižuje pravděpodobnost jejich poznání třetí stranou.

Na závěr, s ohledem na daný prostor státu pro uvážení, rovněž též s ohledem na důležitost zachování přístupnosti zpráv, jejichž zákonnost nebyla zpochybněna, a též s ohledem na chování stěžovatelů vůči tisku, dospěl Soud k závěru, že nedošlo k porušení čl. 8 Úmluvy, jelikož dle Soudu nedošlo k porušení pozitivních povinností Německa chránit právo stěžovatelů na respektování soukromého života dle článku 8 Úmluvy.

Livia Plavcová

název neuveden, autor neuveden, CCO

Rozsudek ze dne 2. 10. 2018 ve věci č. 40575/10 a 67474/10 Mutu a Pechstein proti Švýcarsku

Procesní postupy Arbitrážního soudu pro sport ve světle práva na spravedlivý proces

[Úplné znění rozsudku](#)

[Tisková zpráva](#)

Evropský soud pro lidská práva se ve svém rozsudku ze dne 2. 10. 2018 ve věci č. 40575/10 a 67474/10 Mutu a Pechstein proti Švýcarsku zabýval procesními postupy Sportovního arbitrážního soudu ve vztahu k právu na spravedlivý proces, když neshledal porušení čl. 6 odst. 1 ve vztahu k namítanému nedostatku nezávislosti

Arbitrážního soudu pro sport a když shledal porušení čl. 6 odst. 1 ve vztahu k odmítnutí nařizení veřejného jednání.

Stěžovatel, pan Mutu, občan Rumunska, je profesionální fotbalista, který se po přestupu do fotbalového klubu Chelsea podrobil antidopingové kontrole, která prokázala stopy po kokainu. Chelsea s ním následně ukončila smlouvu. V rámci odvolacího řízení se prokázalo, že fotbalista

jednostranně „bez rozumného důvodu“ porušil smlouvu. Stěžovatel podal odvolání k Arbitrážnímu soudu pro sport (CAS), který toto rozhodnutí potvrdil. Chelsea vůči stěžovateli požadovala náhradu škody ve výši 17 milionů EUR. Ta byla fotbalovému klubu přiznána. Následně stěžovatel podal opravný prostředek k švýcarskému Federálnímu nejvyššímu soudu s odůvodněním, že CAS není nezávislý a nestranný soud. Ten jej však zamítl. Stěžovatelka, paní Pechsteinová, občanka Německa, je profesionální rychlobruslařka, které bylo na základě krevních testů v rámci antidopingové kontroly pozastavena činnost na dobu dvou let. Proti tomuto rozhodnutí se odvolala před CAS, který v neveřejném jednání, i přes žádost stěžovatelky o veřejné projednání věci, původní rozhodnutí potvrdil. Stěžovatelka se rovněž obrátila na švýcarský Federální nejvyšší soud, kde kromě nedostatku nezávislosti a nestrannosti CAS namítala i odmítnutí její žádosti o veřejné jednání ve věci. Tento soud jí rovněž nevyhověl. Oba stěžovatelé tak namítali rozpor s čl. 6 odst. 1 Úmluvy, když uvedli, že CAS není možno považovat za nezávislý a nestranný tribunál.

Soud v tomto případě nejprve uvedl, že právo na přístup k soudu nebránilo zřizování arbitrážních soudů a že se tak nejedná o rozpor s Úmluvou. Podstatou posouzení Soudu následně bylo, zdali CAS byl nezávislý a nestranný tribunál zřízený na základě zákona v období, kdy rozhodoval případy stěžovatelů. Soud konstatoval, že CAS je soud zřízený zákonem, jelikož svou příslušnost zakládá na právních předpisech, které mu umožňují přezkoumat jakoukoliv záležitost v rámci řešených sporů, jeho rozhodnutí představují řešení sporů obdobná soudním rozhodnutím a je vůči nim možné podat opravný prostředek ke švýcarskému Federálnímu nejvyššímu soudu.

Soud se dále zabýval nerovnováhou mezi federacemi a atlety v mechanismu pro výběr rozhodců pro řízení, když stěžovatelka byla povinna vybrat si rozhodce ze seznamu vedeného Mezinárodní arbitrážní radou pro sport

(*International Council Arbitration for Sport*). Soud uznal, že organizace, u kterých bylo pravděpodobné, že budou mít spory s atlety před CAS, měly v rozhodné době skutečný vliv na mechanismus výběru rozhodců. Soud ovšem nespěl k názoru, že pouze na základě tohoto vlivu by se mělo na seznam rozhodců nahlížet tak, že nebyl složený z nezávislých nebo nestranných rozhodců.

Stěžovatel dále vznesl námitky ve vztahu k nestrannosti konkrétních rozhodců, jelikož jeho případ rozhodovala osoba, která jednak konstatovala jednostranné porušení smlouvy a následně rozhodovala i o náhradě škody. Stěžovatel namítal i to, že další rozhodce měl vztahy s právníčkou společností, která zastupovala zájmy fotbalového klubu Chelsea. Soud námitky odmítl s odůvodněním, že i když rozhodce rozhodoval v těchto věcech, právní obsah těchto rozhodnutí byl odlišný. Ve vztahu k námitce v druhé věci Soud konstatoval, že švýcarský Federální nejvyšší soud se s námitkami stěžovatele dostatečně vypořádal.

Ve vztahu k nestrannosti a nezávislosti rozhodců CAS tak Soud uzavřel, že nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Soud však dospěl k opačnému závěru ve vztahu k absenci veřejného jednání před CAS. Připomněl, že zásady týkající se veřejné povahy jednání v civilních věcech jsou platné jak pro obecné soudy, tak i pro profesionální disciplinární orgány. Zdůraznil, že stěžovatelka výslovně požádala o veřejné jednání před CAS. Soud se rovněž domníval, že otázka, která tvořila podstatu sporu, tj. sankce pro doping, vyžadovala jednání, které mělo být předmětem veřejné kontroly. Soud proto na závěr zkonstatoval, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy z důvodu neveřejné povahy řízení před CAS.

Ladislav Kováč

JUDIKATURA SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE

Envelope - Wood Food Company, David Monniaux, Public Domain

Rozsudek ze dne 6. 9. 2018 ve věci C-21/17 Catlin Europe SE Právo odmítnout přijetí písemnosti a evropský platební rozkaz

Úplné znění rozsudku

Soudní dvůr Evropské unie se ve svém rozsudku ve věci Catlin Europe SE, sp. zn. C-21/17, zabýval předběžnou otázkou Nejvyššího soudu ČR, který se ptal, zdali je třeba čl. 20 odst. 2 nařízení č. 1896/2006 [1] vykládat tak, že absence poučení adresáta o možnosti odmítnout přijetí doručované písemnosti zakládá právo žalovaného (adresáta) žádat přezkum evropského platebního rozkazu. Rozhodnul, že opomenutí poučít adresáta o jeho právu odmítnout přijetí písemnosti musí být zhojeno tak, že mu je jednotný formulář řádně a neprodleně předán. Evropský platební rozkaz se do té doby nemůže stát platně vykonatelným.

Soudní dvůr v tomto rozsudku odpověděl na předběžnou otázku v rámci sporu, ve kterém společnost O.K. Trans Praha podala návrh na vydání evropského platebního rozkazu proti společnosti Catlin Europe SE. Okresní soud Praha – západ tomuto návrhu vyhověl a evropský platební rozkaz vydal. Společnosti Catlin Europe SE byl řádně doručen a stal se vykonatelným. Tato společnost požádala o jeho přezkum na základě čl. 20 odst. 2 nařízení č. 1896/2006, i když již uplynula lhůta k podání odporu. Opírala se o čl. 8 odst. 1 nařízení č. 1393/2007 [2], když rozporovala, že nebyla pomocí jednotného formuláře vyrozuměna o právu odmítnout přijetí doručované písemnosti, pokud formulář nebyl vyhotoven v jazyce podle uvedeného ustanovení. Kopie formuláře návrhu na vydání platebního rozkazu přiložená k platebnímu rozkazu byla vyhotovena pouze v českém jazyce. Společnost Catlin Europe SE tak tvrdila, že nemohla porozumět návrhu na zahájení řízení, což podle ní představovalo výjimečnou okolnost, která založila právo na přezkum platebního rozkazu.

V rámci odvolacího řízení bylo potvrzeno odmítnutí žádosti o přezkum, jelikož platební rozkaz byl řádně doručen a chybějící vyrozumění o možnosti odmítnout přijetí písemnosti nemohlo způsobit neplatnost či možnost přezkumu. V následném řízení o dovolání se Nejvyšší soud rozhodl předložit předběžnou otázku Soudnímu dvoru o výkladu uvedených ustanovení obou nařízení.

Soudní dvůr se v odpovědi zabýval dvěma aspekty. První se týkal použitelnosti pravidel čl. 8 odst. 1 nařízení č. 1393/2007 při vydávání evropského platebního rozkazu spolu s formulářem návrhu na vydání rozkazu podle nařízení č. 1896/2006. Soudní dvůr uvedl, že nařízení č. 1393/2007 výslovně stanovuje možnost adresáta odmítnout přijetí doručované písemnosti, pokud není vyhotovena v jazyce, který požaduje nařízení. Soud připomněl, že tato možnost odmítnutí představuje právo adresáta této písemnosti, které vyplývá z nezbytnosti chránit právo na obhajobu. V tomto směru nelze cílů nařízení č. 1393/2007 podle Soudního dvora dosáhnout tak, že bude oslabeno právo adresátů dotčených písemností na obhajobu. Je nutno dbát nejen na to, aby adresát písemnosti tuto obdržel, ale i na to, aby mu bylo umožněno seznámit se s významem a dosahem žaloby a tento význam a dosah i pochopit pro účinné uplatnění svého práva.

Soudní dvůr dále uvedl, že na to, aby právo na odmítnutí mohlo vyvolat své účinky, adresát písemnosti musí být vyrozuměn o existenci tohoto práva, což je v tomto případě jednotný formulář dle nařízení č. 1393/2007. Podle Soudního dvora nařízení neobsahuje žádnou výjimku z používání tohoto formuláře, a proto orgán pověřený doručováním musí za všech okolností vyrozumět adresáta písemnosti o jeho právu odmítnout přijetí písemnosti a za tímto účelem formulář i používat.

Soudní dvůr následně uvedl, že otázky doručování neupravené nařízením č. 1896/2006 musí být řešeny podle nařízení č. 1393/2007, a že návrh na vydání platebního rozkazu musí být kvalifikován jako písemnost. Podle Soudního dvora se požadavky čl. 8 odst. 1 nařízení č. 1393/2007 následně použijí nejen na doručení samotného platebního rozkazu, ale i na doručení návrhu na jeho vydání a obě musí být doručeny v jazyce, kterému adresát rozumí. K doručované písemnosti musí být doručen i jednotný formulář obsahující vyrozumění o právu odmítnout přijetí písemnosti. Jelikož řízení o evropském platebním rozkazu není řízením kontradiktorním, teprve ve stádiu doručení platebního rozkazu má žalovaný možnost dozvědět se

o existenci návrhu a jeho obsahu. V jednotném formuláři se uvádí i žalobcovo podrobnější vyjádření k popisu konkrétních okolností, se kterými musí mít protistrana možnost se seznámit v jazyce, o němž se má za to, že jej ovládá, aby mohla skutečně a úplně porozumět jeho smyslu a rozsahu. Vzhledem k tomu Soudní dvůr na první aspekt odpověděl, že obligatorní a systematický charakter používání jednotného formuláře se uplatní stejným způsobem na doručování evropského platebního rozkazu i na doručování návrhu na jeho vydání.

Druhý aspekt se týkal důsledků plynoucích z nedodržení této povinnosti. U něj Soudní dvůr uvedl, že nepřiložení jednotného formuláře nemůže způsobit neplatnost doručované písemnosti ani řízení, neboť takový důsledek by byl neslučitelný s cílem sledovaným nařízením č. 1393/2007. Na druhou stranu jelikož přiložení formuláře představuje podstatnou procesní náležitost, musí být jeho nepřiložení zhojeno v souladu s uvedeným nařízením. Je na orgánu pověřeném doručováním, aby neprodleně vyrozuměl adresáta o jeho právu odmítnout přijetí písemnosti. Tato pravidla musí analogicky platit i pro doručování písemnosti v rámci nařízení č. 1896/2006. Ve vztahu k věci v původním řízení platí, že když nebyl k návrhu na vydání platebního rozkazu doručnému žalovanému a vyhotovenému v jiném jazyce, než jak je to uvedené v čl. 8 odst. 1 nařízení č. 1393/2007, přiložen jednotný formulář, musí být toto opomenutí poučení adresáta o jeho právu odmítnout přijetí této písemnosti zhojeno tak, že dotyčné osobě bude neprodleně a v souladu

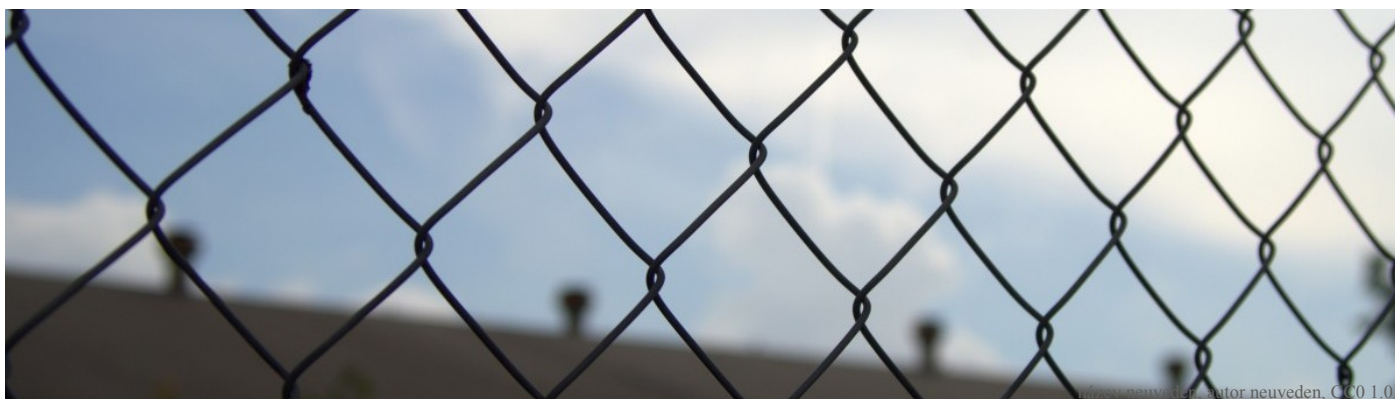
s ustanoveními uvedeného nařízení tento jednotný formulář předán. Z judikatury podle Soudního dvora také vyplývá, že v případě takového vadného doručení se evropský platební rozkaz nestane platně vykonatelným a lhůta stanovená žalovanému pro podání odporu nezačala běžet, takže článek 20 nařízení č. 1896/2006 se nepoužije.

Soudní dvůr proto rozhodnul, že nařízení č. 1896/2006 a nařízení č. 1393/2007 musí být vykládána v tom smyslu, že v případě, kdy je evropský platební rozkaz doručován žalovanému, aniž byl návrh na vydání tohoto platebního rozkazu přiložený k tomuto rozkazu vyhotoven v jednom z jazyků, o němž se má za to, že mu žalovaný rozumí, nebo k němu není připojen překlad do některého z těchto jazyků, jak vyžaduje čl. 8 odst. 1 nařízení č. 1393/2007, musí být žalovaný pomocí jednotného formuláře uvedeného v příloze II posledně uvedeného nařízení řádně poučen o svém právu odmítnout přijetí dotčené písemnosti.

Ladislav Kováč

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu

[2] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (doručování písemností) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000

Rozsudek velkého senátu ze dne 25. 7. 2018 ve věci C-216/18 PPU LM Nedostatky soudního systému v řízení o evropském zatýkacím rozkazu

Úplné znění rozsudku
Tisková zpráva

Velký senát Soudního dvora Evropské unie se ve věci LM, sp. zn. C-216/18 PPU zabýval předběžnou otázkou, zda musí být čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu (dále „Rámcové rozhodnutí“) [1] vykládán v tom smyslu, že vykonávající orgán je v případě konstatování situace neslučitelné s právem na spravedlivý proces ve státě vydávajícího orgánu povinen konkrétním a přesným způsobem posoudit skutečná nebezpečí pro předávanou osobu, a to i prostřednictvím vyžádání nezbytných informací od vydávajícího justičního orgánu.

Irský vrchní soud coby soud předkládající posuzoval

v řízení o evropském zatýkacím rozkazu vydaném polskými soudy proti LM (dále „dotčená osoba“), zda podmínky v dožadujícím státě neodůvodňují možnost nevyhovět žádosti o vydání dotčené osoby. Podle Rámcového rozhodnutí totiž není v něm stanoveným postupem dotčena povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady zakotvené v čl. 6 Smlouvy o Evropské unii (dále „SEU“).

Podle rozsudku Soudního dvora ve spojených věcech Aranyosi a Căldăraru, sp. zn. C-404/15 a C-659/15 PPU, pokud vykonávající justiční orgán zjistí systémové nebo celoplošné nedostatky týkající se dodržování čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech v dožadujícím státě, musí konkrétním a přesným způsobem posoudit, zda existují

závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že dotyčná osoba bude v tomto státě vystavena skutečnému nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení. Soudní dvůr zde dále stanovil dvoufázový postup takového posouzení: vykonávající (dožádaný) justiční orgán má nejprve posoudit a případně konstatovat celoplošné nebo systémové nedostatky ve vystavujícím (dožadujícím) členském státě, následně si má od justičního orgánu tohoto státu vyžádat veškeré další nezbytné informace týkající se ochrany dotčené osoby.

Předkládající soud se proto tázal, zda, pokud vykonávající justiční orgán konstatoval, že hodnoty právního státu zakotvené v čl. 2 SEU byly vystavujícím členským státem (Polskem) porušeny a že toto porušení je svou podstatou zásadní a systémovou vadou soudního systému, se stále uplatní výše uvedený požadavek dvoufázového posuzování, zejména konkrétního zjišťování vážných a prokazatelných rizik pro ochranu dotčené osoby z hlediska jejího práva na spravedlivý proces.

Soudní dvůr zdůraznil, že celé unijní právo spočívá na zásadě vzájemné důvěry spolu se zásadou vzájemného uznávání. Důsledkem toho je mj. to, že členské státy nemohou – až na výjimky – ověřovat, zda jiný stát v konkrétním případě skutečně dodržel základní práva zaručená v Unii. V již uvedených věcech Aranyosi a Căldăraru Soudní dvůr jako jednu z těchto výjimek uvedl to, že by vydání vedlo k nelidskému nebo ponižujícímu zacházení s vydanou osobou ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU (dále „Listina“). V této věci proto nejdříve posuzoval, zda i skutečné nebezpečí porušení práva dotčené osoby na spravedlivý proces (čl. 47 Listiny) je takovou výjimkou.

Zde Soudní dvůr konstatoval, že právo na spravedlivý proces má zásadní význam a každý členský stát musí zajis-

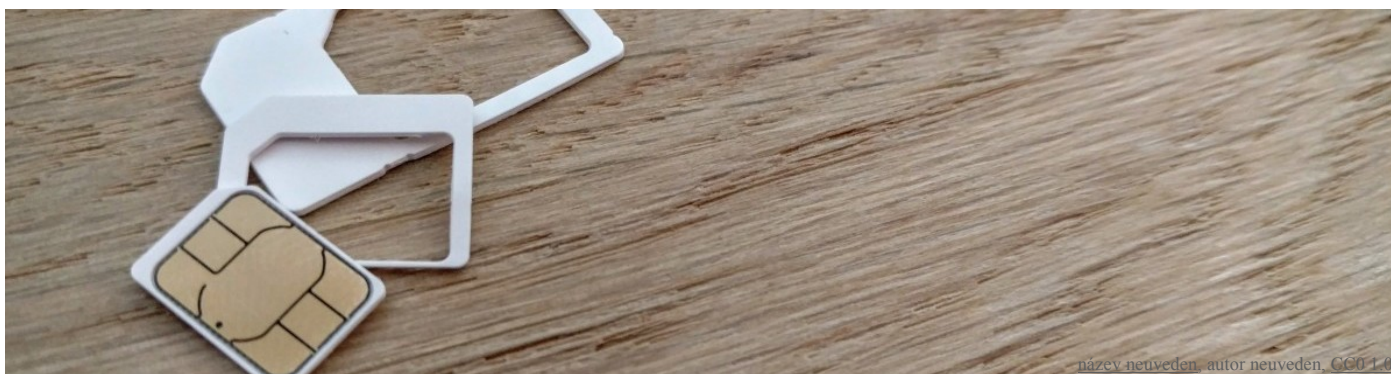
tit, aby orgány, které jakožto soudy v pojetí unijního práva spadají do jeho systému procesních prostředků ochrany práv v oblastech pokrytých unijním právem, splňovaly požadavky na účinnou právní ochranu. Existuje-li tedy nebezpečí porušení práva na nezávislý soud dožádané osoby v důsledku nedostatků, které mohou ovlivnit nezávislost soudní moci ve vystavujícím členském státě, může vykonávající justiční orgán ve výjimečných případech evropskému zatýkácímu rozkazu nevyhovět.

Následně posuzoval Soudní dvůr samu předloženou otázku, zdali i v případě, že uvedené nedostatky soudního systému jsou komplexní a systémové povahy, musí vykonávající justiční orgán dodržet výše zmiňovaný dvoufázový postup zjišťování podmínek pro odepření vydání, a dospěl závěru, že tato nutnost zde existuje. Z bodu 10 odůvodnění Rámcového rozhodnutí totiž vyplývá, že mechanismus evropského zatýkácího rozkazu může být automaticky pozastaven pouze v případě závažného a trvajícího porušování zásad stanovených v čl. 2 SEU členským státem, a to pokud takové porušování konstatovala Evropská rada podle čl. 7 odst. 2 SEU s důsledky podle odst. 3 tohoto čl.

Proto pouze v případě, že Evropská rada přijme rozhodnutí podle čl. 7 odst. 2 SEU a následně pozastaví uplatňování Rámcového rozhodnutí ve vztahu k dotčenému členskému státu, je vykonávající justiční orgán povinen automaticky odmítnout výkon evropského zatýkácího rozkazu vydaného tímto členským státem. V opačném případě musí provést posouzení skutečného nebezpečí pro právo dotyčné osoby na spravedlivý proces.

Jan Strya

[1] Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. 6. 2002, o evropském zatýkáčím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. 2. 2009

Rozsudek velkého senátu ze dne 2. 10. 2018 ve věci C-207/16 Ministerio Fiscal

Míra závažnosti trestných činů pro ospravedlnění nikoli závažných zásahů do soukromí

Úplné znění rozsudku
Tisková zpráva

Velký senát Soudního dvora Evropské unie rozsudkem ve věci *Ministerio Fiscal, sp. zn. C-216/18*, rozhodl o předběžné otázce týkající se výkladu čl. 15 odst. 1 směrnice o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (dále „Směrnice“) [1] tak, že toto ustanovení neomezuje přípustnost niko-

li závažného zásahu do soukromí ze strany orgánů veřejné moci pouze na případy prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání závažných trestných činů, nýbrž umožňuje takové zásahy v případě jakýchkoli trestných činů.

V původním řízení před španělskými soudy se kriminální policie domáhala, aby příslušný soud uložil poskytovatelům služeb el. komunikací povinnost sdělit identifikační

údaje uživatelů SIM karet, které byly aktivovány v odcizených mobilních telefonech. Španělský soud se proto tázal Soudního dvora, jak eurokonformně interpretovat vnitrostátní právní úpravu, která omezovala sdělování osobních údajů ze strany poskytovatelů na případy závažných trestných činů. Jednání lze totiž podle španělské úpravy jako závažný trestný čin kvalifikovat jednak s ohledem na konkrétní míru poškození chráněných zájmů, avšak i podle ryze formálního kritéria trestní sazby u příslušné skutkové podstaty. Podle tohoto formálního kritéria se přitom jako závažný trestný čin kvalifikovala většina jednání.

Předkládající soud měl v kontextu rozsudku ve spojených věcech Digital Rights Ireland a další, sp. zn. C-293/12 a C-594/12 za to, že podobný zásah do soukromí má být vždy poměřován se závažností trestné činnosti a tázal se, zdali lze určit tuto závažnost výlučně formálně podle trestní sazby. Soudní dvůr pak chápal otázku tak, zda zpřístupnění údajů jako jména, příjmení či adresy držitelů SIM karet v odcizeném mobilním telefonu za účelem jejich identifikace ze strany poskytovatelů orgánům veřejné moci zasahuje do základních práv těchto držitelů zakotvených v čl. 7 a 8 Listiny základních práv EU (dále „Listina“) natolik závažným způsobem, že by přístup k nim měl být omezen na boj proti závažné trestné činnosti.

Soudní dvůr se nejprve neztotožnil s námitkou španělské vlády, že čl. 1 odst. 3 Směrnice (a rovněž čl. 3 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES) vylučuje jeho pravomoc v posuzovaném případě, neboť zde nejde o činnosti spadající do působnosti unijního práva. Podle něj totiž i z rozsudku ve spojených věcech Tele2 Sverige a Watson a další, sp. zn. C-203/15 a C-698/15 plyne, že čl. 15 odst. 1 Směrnice upravuje bez ohledu na výjimku v čl. 1 odst. 3 i legislativní opatření upravující zpřístupňování údajů vnitrostátním orgánům od poskyto-

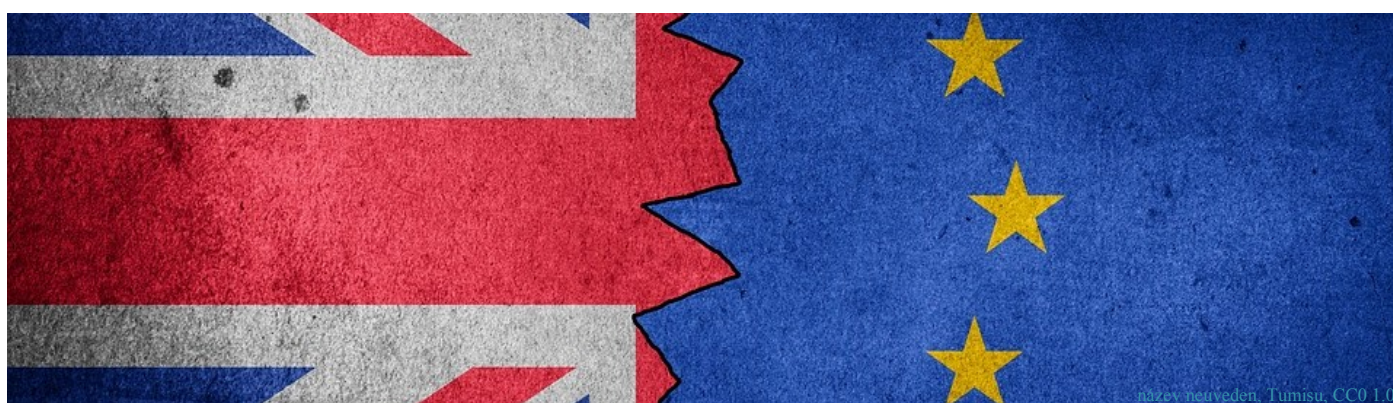
vatelů. Při řešení merita věci Soudní dvůr nejprve připomněl, že poskytnutí výše uvedených osobních údajů samo o sobě bez ohledu na důsledky a na to, lze-li zásah označit za závažný, zasahuje do práva na respektování soukromého života i práva na ochranu osobních údajů (čl. 7 a 8 Listiny). Následně uvedl, že čl. 15 odst. 1 Směrnice obsahuje taxativní výčet cílů, které legitimizují zásahy do soukromí ze strany státních orgánů. Legitimní cíl spočívající v „prevenci, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů“ se však neomezuje jen na závažné trestné činy, nýbrž je dán u trestných činů obecně.

Citovaný rozsudek Soudního dvora ve věcech Tele2 Sverige a Watson a další, který tento cíl omezil na případy závažných trestných činů, se totiž týkal zpřístupnění údajů, z nichž jako celku lze vyvodit přesné závěry o soukromém životě osob. Jinak se uplatní zásada proporcionality v tom smyslu, že závažnost zásahu do soukromí musí být úměrná závažnosti spáchaného trestného činu.

V projednávané věci pak Soudní dvůr dospěl k závěru, že údaje, jejichž zpřístupnění tvoří předmět předběžné otázky, se týkají pouze identifikace osob, nikoli např. komunikace nebo lokalizace těchto osob. Jejich zpřístupnění proto nepředstavuje závažný zásah do soukromí. Soudní dvůr tedy dospěl k závěru, že čl. 15 odst. 1 Směrnice musí být vykládán tak, že zpřístupnění údajů, jako je jméno, příjmení nebo adresa uživatelů SIM karet za účelem jejich identifikace nepředstavuje v případě odcizení mobilního telefonu tak závažný zásah do soukromí, aby tento zásah musel být legitimizován bojem proti závažné trestné činnosti.

Jan Strya

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací

Rozsudek ze dne 19. 9. 2018 ve věci C-327/18 PPU, RO

Výkon evropského zatýkacího rozkazu v souvislosti se záměrem státu vystoupit z EU

Úplné znění rozsudku
Tisková zpráva

Soudní dvůr se zabýval otázkou, zda musí být čl. 50 Smlouvy o Evropské unii vykládán v tom smyslu, že oznámení členského státu o jeho záměru vystoupit z Unie podle tohoto článku má za následek, že v případě, že tento členský stát vydá evropský zatýkací

rozkaz (dále jen „EZR“) na určitou osobu, musí vykonávající členský stát výkon tohoto EZR odmítnout nebo odložit do doby, než budou známy přesnější informace o právním režimu použitelném ve vystavujícím členském státě po jeho vystoupení z Unie.

Rozhodl, že pouhé oznámení členského státu o záměru vystoupit z EU takový následek nemá. Členský stát vykonávající EZR jej

nemůže odmítnout, dokud je vystavující členský stát členem Evropské unie, pokud neexistují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že osobě, na niž byl EZR vydán, hrozí, že po vystoupení vystavujícího členského státu z EU bude tato osoba zbavena práv přiznaných Listinou základních práv EU a rámcovým rozhodnutím o evropském zatýkacím rozkazu (dále jen „rámcové rozhodnutí o EZR“)[1].

Spojené království vydalo v roce 2016 za účelem vedení trestního stíhání pro trestné činy vraždy, žhářství a znásilnění na RO (podezřelý) dva EZR. Na jejich základě byl RO zadržen v Irsku a vzat do vyšetřovací vazby. Před vnitrostátním soudem RO vznesl námitky proti svému předání do Spojeného království. Ty se kromě jiného týkaly důsledků vystoupení Spojeného království z EU a jeho práva nebyt podroben krutému a nelidskému zacházení, jež mohlo být v případě předání do Spojeného království ohroženo.

Vrchní soud (High Court) Irska proto s ohledem na argumentaci RO požádal Soudní dvůr o upřesnění, zda s ohledem na to, že Spojené království oznámilo dne 29. 3. 2017 svůj záměr vystoupit z EU, a s ohledem na nejistotu, která panuje ohledně dohod, jež by mohly platit po vystoupení Spojeného království, je povinen odmítnout předat do Spojeného království osobu, na kterou byl vydán EZR, byť by její předání bylo jinak povinné.

Soudní dvůr s ohledem na skutečnost, že se RO nacházel ve vazbě, odpověděl na položenou předběžnou otázku v naléhavém řízení. Nejprve přitom připomněl unijní princip vzájemné důvěry, který je základem rámcového rozhodnutí o EZR. S ohledem na něj je vykonání EZR členskými státy pravidlem. Odmítnutí jeho výkonu je tak výjimkou možnou toliko z taxativních důvodů. Tuto výjimku je nutné vykládat restriktivně.

Samotné oznámení o záměru vystoupit z Evropské unie přitom dle Soudního dvora není „výjimečnou okolností“, jež by mohla odůvodnit odmítnutí výkonu rozhodnutí EZR vydaného tímto členským státem. Oznámení o záměru vystoupit z EU totiž nemá za následek, že by se

v tomto členském státě přestalo používat unijní právo, ustanovení rámcového rozhodnutí o EZR i zásady vzájemné důvěry a vzájemného uznávání, na nichž toto rámcové rozhodnutí spočívá. Tyto v daném státě zůstávají v platnosti až do jeho skutečného vystoupení.

Soudní dvůr však zároveň konstatoval, že vykonávajícímu justičnímu orgánu přísluší ještě posoudit, zda existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že osobě, na niž byl vydán tento EZR, bude po vystoupení vystavujícího členského státu z EU hrozit, že bude zbavena základních práv a práv vyplývajících z rámcového rozhodnutí o EZR.

Pokud jde o Spojené království, to je stranou Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Účast na této úmluvě přitom není vázána na členství Spojeného království v EU. Jeho rozhodnutí vystoupit z Unie tak nemá žádný vliv na povinnost ctít základní práva zde zakotvená, včetně čl. 3 týkajícího se krutého a nelidského zacházení. Spojené království kromě toho do vnitrostátního práva zapracovalo práva a povinnosti obsažená v rámcovém rozhodnutí, jakož i smluvní stranou Evropské úmluvy o vydávání ze dne 13. 12. 1957.

Za těchto okolností může dle Soudního dvora vykonávající justiční orgán předpokládat, že členský stát, který EZR vydal, po svém vystoupení z EU v zásadě uplatní obsah práv vycházejících z rámcového rozhodnutí a použitelných na období po předání. Vykonávající justiční orgány tak mohou výkon EZR odmítnout pouze v případě existence konkrétních skutečností způsobilých prokázat opak. Je přitom na vykonávajícím justičním orgánu, aby tyto skutečnosti ověřil.

Lukáš Boháček

[1] Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. 6. 2002, o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. 2. 2009

název neuveden, MFPhotos, CC0, 1a

Rozsudek druhého senátu ze dne 7. 8. 2018 ve věci C-161/17, Renckhoff

Je zpřístupnění na internetových stránkách fotografie, která je se svolením autora volně dostupná na jiných internetových stránkách, sdělováním veřejnosti?

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

Druhý senát Soudního dvora Evropské unie rozsudkem ve věci Renckhoff, sp. zn. C-161/17, rozhodl o předběžné otázce Spolkového soudního dvora (Německo) týkající se výkladu článku 3 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES (dále „Směrnice o autorském právu“) [1] tak, že termín „sdělování veřejnosti“ zahrnuje v případě fotografie, která předtím byla bez opatření zabraňujících jejímu stažení a se svolením autora zveřejněna na určitých internetových stránkách, její zpřístupnění veřejnosti na jiných internetových stránkách.

Dirk Renckhoff, toho času profesionální fotograf, se v řízení před německými soudy domáhal zdržení se zásahu do jeho autorského práva k fotografii, kterou žákyně německé školy stáhla z internetu a vložila do svého školního referátu, který byl následně umístěn na volně dostupné internetové stránce. Fotografie byla původně zveřejněna na internetových stránkách o cestování, jejichž provozovatelům udělil k jejímu zveřejnění p. Renckhoff souhlas. Předkládající soud se následně tázal, zdali v takovém případě jde o „sdělování veřejnosti“, které je předpokladem pro kladný závěr o zásahu do autorského práva.

Při posuzování věci stál Soudní dvůr v zásadě před dvěma otázkami. První z nich bylo zmiňované naplnění pojmu „sdělování veřejnosti“, kde jedním z kritérií je, že jde o „novou veřejnost“. Další otázkou představovala možnost odlišení tohoto typu případů od hypertextových odkazů nebo tzv. framingu, kde právo uživatelů internetu na svobodu projevu a informace převažuje nad právem autorským (srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 8. září 2016 ve věci C-160/15 - GS Media).

Ohledně sdělování veřejnosti Soudní dvůr nejprve připomněl, že Směrnice o autorském právu ukládá členským státům poskytnout autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat sdělování jejich děl veřejnosti, a to s výhradou pouze taxativně vypočtených výjimek.

Sdělování veřejnosti sestává z prvku „sdělování“ a prvku „veřejnosti“. První uvedený prvek zahrnuje mj. jakékoli zpřístupnění veřejnosti takovým způsobem, že veřejnost

může mít k tomuto dílu přístup, aniž je rozhodující, zda této možnosti využije či nevyžije. Termín „veřejnost“ poté označuje blíže neurčený počet potenciálních adresátů a zároveň dosti vysoký počet osob. Nadto je dále nutné, aby bylo dílo sdělováno veřejnosti buďto odlišnou technologií než v případě sdělení s autorovým souhlasem, nebo aby bylo sděleno „nové veřejnosti“, tj. veřejnosti, kterou nositel autorského práva nebral v potaz při udělení svolení k prvotnímu sdělení.

Posuzovanou věc je na základě uvedeného podle Soudního dvora nutné kvalifikovat jako „sdělování veřejnosti“. Oba výše uvedené prvky jsou splněny a současně bylo dílo (fotografie) sděleno nové veřejnosti. Veřejnost, kterou bral autor při zveřejnění v potaz, byla totiž tvořena jen uživateli konkrétních internetových stránek. Směrnice o autorském právu ve svém čl. 3 odst. 3 navíc stanoví, že se práva autora na sdělování a zpřístupňování děl veřejnosti nevycerpávají žádným takovým sdělením nebo zpřístupněním. Nekvalifikovat zveřejnění díla na jiné internetové stránce, než pro kterou dal autor se sdělením souhlas, jako sdělení „nové veřejnosti“ by však znamenalo vyčerpání tohoto práva.

K těmto závěrům dospěl Soudní dvůr i přes odlišný názor německé a italské vlády a generálního advokáta (srov. bod 85 jeho stanoviska). V té souvislosti se musel vypořádat především s druhou zásadní otázkou, a sice tvrzenou obdobnou povahou zpřístupnění v této věci jako v případě hypertextových odkazů, které ve výše uvedené věci GS Media Soudní dvůr za sdělování veřejnosti nepovažoval.

Soudní dvůr ovšem konstatoval, že zaprvé hypertextové odkazy přispívají k řádnému fungování internetu; právo na informace tak zde převažuje nad právem autorským. Dále má právo autorů rozhodovat o sdělování svých děl preventivní povahou, tudíž autor musí mít účinnou možnost již dále podle své volby dílo nesdělovat. Na rozdíl od hypertextových odkazů, které se po odstranění původně zveřejněného díla stanou bezpředmětnými, v tomto případě by dílo zůstalo veřejnosti k dispozici na jiných internetových stránkách, i když bude z původních stránek odstraněno. To vede ke znemožnění nebo přinejmenším ke značnému ztížení výkonu tohoto preventivního práva.

Závěrem lze připomenout, že rozsudek se může dotknout milionů školáků v EU, jak upozornil i generální advokát ve svém stanovisku (bod 52).

Jan Strya

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti

MONITORING LITERATUREY

název neuvaden, congerdesign, Public Domain

System evropského práva

- Rauegger C. National constitutional rights and the primacy of EU law: *M.A.S.* Common Market Law Review, č. 5/2018.
- Durand P. How and why the European Union makes reservations to international agreements. Common Market Law Review, č. 5/2018.
- Dammann, J. C. Revoking Brexit: Can Member States Rescind their Declaration of Withdrawal from the European Union? Columbia Journal of European Law, č. 2/2018.

Základní práva, ochrana osobních údajů a ústavní právo

- Viglione F. The Influence of Fundamental Rights on the Law of Succession European Business Law Review, č. 5/2018.
- Butler O. Obligations Imposed on Private Parties by the GDPR and UK Data Protection Law: Blurring the Public-Private Divide European Public Law, č. 3/2018.
- Petrov J. Unpacking the partnership: typology of constitutional courts' roles in implementation of the European Court of Human Rights' case law. European Constitutional Law Review, č. 3/2018.
- Grochová M. Přístup k rodičovství v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva. Jurisprudence, č. 3/2018.

Evropské trestní právo

- Öberg J. The Legal Basis for EU Criminal Law Harmonisation: A Question of Federalism? European Law Review, č. 3/2018.
- Bergström M. The Many Uses of Anti-Money Laundering Regulation — Over Time and into the Future. German Law Journal, č. 5/2018.

Evropské civilní právo

- Epeoglou, M-T. Down the Slippery Slope: Insolvency Related Actions According to Decisions C-641/16 & C-649/16. Business Law Review, č. 3/2018.
- Finck, M. Distinguishing internet platforms from transport services: *Elite Taxi v. Uber Spain*. Common Market Law Review, č. 5/2018.
- Leskinen Ch., de Elizalde F. The control of terms that define the essential obligations of the parties under the Unfair Contract Terms Directive: *Gutiérrez Naranjo*. Common Market Law Review. č. 5/2018
- Ghetti R. Unification, Harmonisation and Competition in European Company Forms. European Business Law Review, č. 5/2018.
- Hanten M., Sacarcelik O. Pandora's Box: EU Market Access for UK-Based Banks and Investment Firms After Brexit European Company Law, č. 4/2018.

Srovnávací právo

- Koenig C., Comparing Parent Company Liability in EU and US Competition Law (2018). World Competition, č. 1/2018.

Názory uvedené v příspěvcích představují názory autorů, nikoliv oficiální stanoviska Nejvyššího soudu.

© Nejvyšší soud, ISSN 2464-8531

3/2018
BULLETIN

NEJVYŠŠÍ SOUD
ODDĚLENÍ ANALYTIKY
A SROVNÁVACÍHO PRÁVA